

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 1 gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za vsako vrsto z navadnimi črkami 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Za poduk vsem Dolenjcem.

Dandenes se jako veliko govori, pa le malo uboga — stori. Ljudje s svojimi jeziki le preradi prazno slamo mlatijo. To bi me skoraj oplasil, da bom tudi jaz govoril gluhim ušesom ali pisal slepim očem. Pa vendar hočem poskusiti, da si nepoklican. Žene me ljubezen do dražih Dolenjcev. Govoril bom navadnim poslušalcem, poljedelcem in sadjerejcem. Nič novega ne bom povedal, vendar staro robo dobro poslušajte, ako vas je dobra volja.

O sadjereji se res veliko govori, še manj pa stori. Tako je bilo brati v „Slovanu“ v prvem listu l. l. Res pametno, toda nič veselo ni govoril „o prospehu naše sadjereje, ker izvzemši Gorenjca in Ipavca, Dolenjec in Notranjec „kljuko“ zaslužita v tem imenitnem in za kmeta potrebnem predmetu.

Na Gorenjskem se sadjereja še dosti dobro goji, na Dolenjskem in Notranjskem se z malo izjemo čisto zanemarija!

Za poljedelstvom, s katerim je živinoreja sklenjena, je gotovo najvažnejša stroka kmetijstva sadjereja sploh, saj veste da vinoreja ni po celem Kranjskem. Za to stroko se v resnici vse premalo stori. Kako visoko stopinjo bi bili v sadjereji že lahko dosegli do sedanjega časa, ko bi se bili ljudje količkaj zanjo potrudili, ako se pomisli, da so že nekteri naših prednikov (in le nekteri) vneti sadjerejci bili, to nam spričujejo velikanska zdaj že umirajoča drevesa po vrtih in družih krajih. Glej to so znali že stari Rimljani.

Praho delati je polovico gnoja; počivati pa tudi zemlja mora, sicer ji vso moč vzameš, ako iz nje le vlečeš, ne dodajaš pa gnoja.

Ako se njive spočijejo, rodovitne so zopet. Opešane njive z masnim gnojem pognoji, potem ti bodo rodile še tisto leto; — „če bo pa zajec gnojl, zajec bo tudi žel“ — tako pravijo pametni ljudje. Ali bodi Bogu potoženo! kako zanikerni so nekteri, kar se pripravljanja gnoja tiče. Suhlega kakor poper vozijo na ujivo, če še ni zadosti suh, pusté ga še po več tednov v malih

kupih na njivi. — Zdaj naj pa čudež dela! Boš počakal malo, dragi kmetič! Kadar kaj bereš ali slišiš o pripravljanji gnoja, že so ti pred očmi drage cementne jame — gnojnice — gotovo so prav dobre. Za malega poljedelca so dobra in koristna gnojišča z ilom pripravljena — kar mogoče v senci in gnoj dobro potlačen, da se ti ne vneme; to je velika škoda, „ako ti gnoj tobak kadi“ v malih kupih, kakor si že večkrat videl, kaj ne? — V hlevih gnoj puščati, je nezdravo za živino; taki kupi v hlevih so šmentano čudna lekarna za živino — slab zrak še za gada ni dober.

Koder imate mastno vlečljivo zemljo z batom pobijajte kepe, kodar pa rahlo, z valom potlačite jo k tlam, posebno če jo je sren po zimi ali spomladi vzdignil; s tem se koreninice k zemlji pritisnejo in ložje primejo.

Treba je sejati, in sejalec nima čistega semena. Res zanikeren je večkrat marsikateri sejalec, treba je sejati in semena čistega nima; bo že, to je preklicani izgovor, plod pa mešanica mnoga.

Saj menda veš, da zemlja že tako rada trnje in osat rodi, odkar jo je Bog preklel zaradi nepokorščine naših prvih starišev.

Skrbi za čisto seme, sicer boš svojo popustljivost s slabim pridelkom obžaloval. Mašina (stroj) za čiščenje žita je dobra iznajdba, še bolje pa je roka za to. Pri delu bodi spreten, ne kakor sem leta 1870 vidil na Kočevskem, kako je možak z dolgo suknjo in s cilindrom na glavi ondi oral ter na koncu razbora si tlačil večkrat priljubljeno lulo (fajfo). „Slečen oraj, sej slečen; orač praznuje po zimi.“

Kako neukreten je nekteri kmetič. Kako slaba je zanj, ako trte uviti, ročice pripraviti ne zna, njega vsak že od daleč za nespretnega ima.

Dalje prihodnjič.

O važnosti gozdov. (Konec.)

(Spisuje Anton Kupljen.)

Gozdi pa so tudi v zdravstvenem obziru zelo pomenljivi in važni; cele pokrajine so se namreč pogozdile, da so se tako obvarovale nesrečne

mrzlice, katero so popred vetrovi prinašali. Rumena mrzlica se je v Ameriki še le tedaj vgnezdila, ko so gozde uničili. Dokazano je, da morejo velikanski gozdi še celo strašno kolero ustaviti. Znano pa je tudi, da se bolniki pošiljajo v kraje, kateri so blizu gozdov, da tam zamorejo bolj čisti in zdrav zrak uživati: v dotiki z velikansko, prijetno naravo popravijo si namreč dosti laglje duševno in telesno zdravje, utrujeni duh in onemoglo telo najde v dotiki z prijazno naravo dosti zdravil. V pogozdenih krajih se nahaja sploh krepk narod z bistrim naravnim umom in čvrstim telesom, v katerem veselo in krepko žile ljudskega življenja bijejo, dočim meščani od nezdrave izparice in praznih mestnih homatij oslabijo.

Razun vsega tega, kar smo omenili, da nam ljubi gozdi davajo, ne smemo pozabiti, da so taisti tudi v lepoznavnem pomenu velevažni: gotovo ni stvari, ktera bi bila bolj sposobna v nas buditi velikost in krasoto stvarjenja in nas na iskreno, preuzvišeno v nebo pod oblake dvigajočo se misel navdušiti, kakor ravno zeleni gaj božje narave. Kje je skrivnosti polna moč božja večja, kakor ravno v gozdu, gde iz majhenih zrn postanejo velikanska, krasna drevesa, pri katerih pogledu pač moramo spoznati, da smo mi proti velikanski božji naravi samo črv in prah!

Gotovo pa tudi umetnik hiti v gozdne kraje, ker tukaj ima najkrasnejše podobe, ktere naslikati zamore: velika modra jela, tužna vrba, mila in prijazna slovanska lipa gotovo dajejo umetniku in slikarju dovolj pripravnega blaga za njegovo umetnost, s katero naše srce navdušuje in blaženost človeštva povišuje. Pa tudi zgodovina nas spominja, kakošne velevažne stvari so se ravno v gozdih dogodile: na sinajski šumnati gori so bile dane postave božje; oljska gora ima za nas preimenitne spomine; od Kavkaza so se narodi selili v nove kraje itd.

S pomočjo lesa, kateri v gozdih zraste, narejajo se tudi barke, ktere odpeljujejo naše blago v tuje dežele in privažajo tuje pridelke v naše kraje. Pomislimo dalje, koliko lesa se potrebuje za napravo železnic, ktere se v vse kraje napeljujejo; za napravo toliko važnega brzojava ali telegrafa, kateri nam donša sporočila hitro kakor blisk, je tudi les potreben; kupčije in obrtnije se pospešujejo s pomočjo lesa, tesarji, kolarji, mizarji, strugarji itd. poslužujejo se lesa; zanimljive so tudi tovarne (fabrike), v katerih se delajo žveplenice, zaboji, okviri za table, škatle itd.

Ko smo že važnost gozdov tolikokrat poudarjali in njih korist vsestransko naštevati, naj nam bo še dovoljeno spregovoriti ktero besedo o gozdih naše domovine Belokrajine. Reči moramo, da metliški sodnijski okraj ima nekoliko gozdov, namreč: mestni hrastov gaj pri Kolpi; nekoliko šum okoli

Gradaca in po semički gori, v katerih še se najde dovelj lepega mladega lesa. V tem okraju so namreč večinoma vinogradi, njive in travniki. Nekoliko več in večih host pa že najdemo v črnomeljskem sodnijskem okraju namreč: krupski gozd ima prav dosti in debelih hrastov, kateri so zavoljo svoje starosti že za posekanje; črnomeljska mestna, grajščinska in komenska loza imate mnogo lepih mladih hrastov in jelk; od Dragatuša proti Marindolu je več gozdov z lepimi hostnimi drevesi; sedanja Javornikova loza je kaj lepa in mlada; v Poljanah ima loza kneza Auersperga premnogo lepih debelih bukev, izvrstnih za kurjavo.

Če se prašamo, kako se pri nas z gozdi ravna, moramo reči, da na dostih mestih tako slabo, da človek ne bi verjel, če ne bi sam gledat hodil. Rekli smo že, da gozde smemo varčno rabiti ali jih moramo kot dragocenost našim potomcem zapustiti. Če bomo pa z njimi tako slabo ravnali, tedaj naši potomci pač ne bodo zamogli reči, da smo hoste varčno rabili, kjer smo vse lahkomisljeno pokončali in njim malo ali ničesar prihranili.

Hvalevredna je tedaj najnovejša naredba c. kr. okrajnega glavarstva v Črnomlji, ktera zapoveduje, da vsaki posestnik gozda mora popred ko gre v taistega dreves sekat, glavarstvu načrt predložiti, po katerem sme gozdne drevesa podirati. Sicer so zoper ono naredbo čudne misli nastale in nevteljne besede se slišale rekoč: „Kaj komu mar, s svojim premoženjem smem storiti kar hočem! Nikakor ne. Vsaki sicer sme s svojim blagom storiti, kakor mu ljubo samo ne sme s svojim ravnanjem sosedu poškodovati. Kaj pa bi storil, kakor smo že rekli, če bi nepremišljeno gozde pokončaval, kateri niso samo enemu ampak celemu kranju in celi deželi od prevelike važnosti in potrebe. Kdor ne varuje samega sebe, ne varuje ni bližnjega in narobe!

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Po dokončanih volitvah bode imela v državnem zboru naša poštena stranka nekoliko več glasov kakor poprej. Vendar pa je še zmeraj veliko preveč liberalnih nemcev. Ti pa med seboj niso edini, kar bode nam le v korist. Pred kratkem se jih je zbralo 128 na Dunaji, pa se še o tem ne morejo zediniti, kako bi naj se imenovali. Enih misli so le v tem, da Slovan ne sme dobiti svojih pravic.

Tržaški lahoni na vrle okoličane kar pihajo, ker so ti izvolili vrlega g. Nabergoja za poslanca, ne pa lahona. Lahi so se zakleli, da ne bodo od okoličank nič več kupovali ne mleka in ne zele-

njave — in da jim tudi perila ne bodo več dajali prati. No, menda se bodo kmalu spametovali.

V Brnu so delalci po fabrikah delo odpovedali. Zahtevali so manj ur dela na dan, kakor fabrikantje hočejo. Kujali so se dolgo ali slednič so se s svojimi gospodi vendar pobotali. Sedaj delajo.

V Prago so prišli Čehi iz daljne Amerike gledat prekrasno narodno gledališče. Toliko premore ljubezen do domovine — tudi široko morje je ne topi. Čehi jih povsod sprejemajo neizrečeno slovesno.

Naša pomorska eskadra, to je — naše vojskine barke imajo pomorske vaje po adrijanskem morju ob Dalmaciji Istriji. To je jako koristno in potrebno — kdor se ne vadi, ne zna. Kdo vé, mogoče, da bode kmalu treba pokazati, da tudi na morju Avstrija nekaj premore.

Kaj je novega po širokem svetu?

Na Angleškem je moral odstopiti minister Gladstone, ki je toliko neumnosti zakrivil v Egiptu in niže v srednji Afriki.

Na Španjskem razsaja grozna kolera po pokrajinah Murcija, Valencija, Toledo, Alicante, Saragova. Tudi v poglavitnem mestu Madridu uže gospodarji. Navadno umre v 7 do 48 urah od 100 zbolelih 50! Podavila jih je uže nekaj stotin. Španija je sicer od nas daleč — ali vendar, kdo vé, ne pride-li ta grozna šiba božja tudi k nam!

Piše se nam:

Od Višnje gore 21. jun. (Nesreča nikoli ne miruje. Občinska volitev.) Redko dobite, drage nam „Dolenjske Novice“, kako poročilo iz naše okolice, ko vendar imate v tem kraju obilo prijateljev in marljivih čitateljev, katerih število naj bi se vzlasti pri nas še vsaj podvojilo, ker nam podajete v lahki in mirni obliki toliko razvedrilnega in podučilnega berila, med tem ko nekteri listi — škoda, da jim mnogi tudi pri nas preveč verjamejo — že delj časa sejejo nemir in sovraštvo. Da bi pač mogli kmalo klicati: Mir je po Dolenjskem! V naši okolici so se pripetile v kratkem dve nesreči. Ni še dolgo tega, da je bila neka stara ženica, doma iz Velike Loke, na potu proti Žalini po krivdi opijanjenih fantov povožena ter nevarno ranjena. Vendar je, hvala Bogu, okrevala. Kedo je bil kriv tej nesreči? „Šnops“. Bodite toraj, dragi dolenjski rojaki, pametni, ter dajte slovo tej strupeni pijači! Ko bi se dalo kako prenarediti, da bi tudi gospodarji, ki imajo ptuje delavce, namesto šnopsa skrbeli za drugo, zdravo, a ne strupeno pijačo. Pogovorite se o tem obziru možje, gospodarji! Do vas se obračam!

V torek zjutraj pa je na paši vol prebodel nad 70 let staro Ano Pajek z Vrha, da jej je izstopilo drobavje. Prihitela sta bila hitro duhovnik in zdravnik, a nesrečna starka je sinoči umrla. Ranjka je bila mati gospodarja, ki je vola malo poprej kupil.

Včeraj so imeli v Dedinem dolu volitev novega župana. Izvoljen je enoglasno posestnik Jožef Skubic, za svetovalce pa so mu izbrali z večino g. barona Taufferer-ja, tukajšnjega rojaka in veleposestnika in kmetovalca Franca Križmana pa Jožefa Kokelja. Naj vspešno, mirno, sploh krščansko delujejo!

Iz Veselegore pri Št. Rupertu, 15. jun.

Velika nesreča, ki je zadela 8. rožnika Veselogoro, je gotovo že mnogim znana. Zatorej jo jaz ne bodem obširno popisoval, ampak si le v dolžnost štejem, se občno zahvaliti vsem, kateri so oteli moje stanovanje. Od treh strani je bila obdana hiša in drugo gospodarsko poslopje z ognjem, a najhujši je bil na višavi, kjer se je s treh zvonikov vsipal na vse strani. Ko je bil pa ogenj najhujši, ko so ga nekteri pravi junaki, ki so bili na strehah, z na kole privezanimi mokrimi cunjami dušili pa od strašne vročine že obnemagali, pokliče božja previdnost kakor rešitelja mladega junaka, milostnega gospoda grofa Barbota iz Rakovnika z njegovo prav dobro gasilnico. Hiša, katera se je že kadila in slamnata streha vžigala, je bila spet rešena. Ko se je pa užgal kozolec in je bila nevarnost še hujša, pride na pomoč vrla požarna bramba z Mokronoga in udušili so strašen ogenj. Toraj vsem tem dobrotnikom srečo želim in se jim z vso vdanostjo srčno zahvaljujem

Ivan Odlasek,
cerkvenik in posestnik.

Iz Vač 17. jun. Napravili smo novo šolsko zastavo. S tem smo povzdignili našo novo dvo-razredno šolo zopet za stopinjo višje. Kdo bi pri nas mislil, da se duh mladine tudi s tem kaj razvedri.

Na dan presv. reš. telesa pri procesiji razvila se je prvokrat zastava. Kako ponosno in v naj lepšem redu približa se mladina iz šolskega poslopja za zastavo pod načelstvom g. učiteljice. Ljudje čakajoči službe božje zunaj cerkve vsi strmeči in ganjeni nad to lepo procesijo, ki se je počasi pomikala v cerkev, marsikomu bilo je zapaziti solze v očeh, kajti kaj tacega pri nas še nikoli ni bilo, do sedaj se šolska mladina že nekaj let procesije o sv. Reš. telesu ni udeležavala. Zato je bila letos pri nas veliko bolj veličastna, kakor do sedaj.

Za res težavno je bilo pri nas z napravo šolske zastave, ker kmet je vbog, z mnogimi stroški preobložen, vendar se je posrečilo z velikim trudom našemu duhovnemu pomočniku g.

Jos. Poklukarju in pa g. učiteljici nabrati zadostno svoto denarjev za lepo drago šolsko zastavo. Za ta trud naj jima bode vsa hvala izrečena. Jaz vem, da bodeta vsled tega pri nas marsikomu v spominu ostala.

Zahvaliti se je pa tudi posebno g. Kolbe-tu gospej Heleni Grilc, ker sta z precejšno svoto denarjev pripomogla k lepej reči. Sicer pa dobro vem, da nikomur ni zdaj žal, katerikoli je kake novce žrtvoval za napravo šolske zastave.

Videti je, da sedaj veliko bolj in v obilnejši meri obiskuje mladina šolo. Menda še le s tem sprevidijo starši, da je skrb za vzgojo mladine prvo, da postanejo olikani Avstrijci in pravi katoličani.

Iz **Mokronoga**, 15. junija. Znano je vže, s koliko marljivostjo preiskuje g. Pečnik tla nad vasjo Ribjak, kako četrť ure od tu, da bi zasledil kaj starinskih spomenikov, in v istini trud njegov ni bil zastonj. Naletel je na marsikatero zelo zanimljivo starino, katere bodo gotovo v čast muzeju. Kopal je namreč na tamošnjem pašniku; začetkom imel je malo upanja do vgodnega vspeha, kajti koj pod prstjo bila so tla popolnem peščena in nikjer ni bilo najmanjšega sledu, da je tu notri kaj zakopanega; toda on ni odjenjal, kopal je dalje in kmalu je naletel na jame, izkopane v trdem pesku, v njih pa so bile shranjene kosti sežganih mrličev. V večini takih jam bile so same take kosti, v nekaterih pa so bili hranjeni tudi meči, vendar razen jednega vsi brez ostrine. Najbrže taki meči niso bili namenjeni za vojsko, marveč nosili so jih samo za kinč.

Razen mečev pa je našel tudi več sulic, nož, čudno sestavljeno verigo, več igel, zapestnice in jeden ščit. Vse te najdene reči so še prav dobro ohranjene.

Tako se je poročalo „Ljublj. listu.“ Pa tudi po drugih krajih je našel Pečnik zelo imenitne starine in stare stavbe ter trdnjave, ceste i. t. d. Tako n. pr. v Gradiščih v dobrniški fari in drugod še.

Iz **Krškega**. Nismo še začeli z našo posojilnico, pa se že oglašajo ljudje, ki bi imeli radi denar na posodo. Ni jim zameriti. Posojilnica, si mislijo, bode pač za to, da bode posojevala. To tudi bode s časoma. A prej mora denar imeti. Denar mora pa dobiti od takih ljudi v okraju, ki ga imajo toliko čez potrebo, da ga lahko shranijo in na obresti dajo. Posojilnica je namreč tudi hranilnica. Kakor bodo ljudje kaj denarja prinesli hraniti, tako ga bode posojilnica posojevala. Komu pa? Samo svojim udom ali združnikom. Kako pa kdo postane ud? Vsak, ki k društvu pristopi, mora z vsem svojim premoženjem dober stat, če bi bila sila. Zavoljo tega pa ima taka posojilnica prav veliko zaupanja ali

kredita. Potem velja na dalje, da mora vsak, kateri bode v zadrugo sprejet, plačati en goldinar, ki se mu pa več ne povrne. Potlej mora pa še vsak ud posojilnice plačati najmanj en delež (pa lahko tudi več) v dveh letih, to je 12 gld. v 2 letih, toraj najmanj 50 kr. na mesec. Ta denar je pa njegov, dobi ga nazaj z obrestmi (interesom) vred, kedar noče več pri zadrugi biti. Odstopi pa se lahko vsako leto od posojilnice. Tudi se mora vsak družabnik podpisati, da pristopi k temu društvu ali zadrugi. Kako se bode denar, kdaj in na kako dolgo posojeval, o tem bodo ljudje več izvedeli od gg. načelnikov pri posojilnici, ki so gg.: Knavs, Lapajne, Jugovic, Jurčec in Pfeifer (v Leskovici).

Iz **Šent-Jernej** 22. junija 1885. V zadnjih „Dolenjskih Novicah“ iz Mokronoga smo čitali strašne nesreče, ki so se v ondašnjem kraju godile; Bog daj, da ne bi bilo več kaj tako grozovitnega čitati. Brali smo tudi mnogo drugih veselih reči; kako se je ljudstvo vdeležilo procesije sv. Rešnjega Telesa. Tudi pri nas je bila po stari navadi lepa procesija v sv. Rešnjem Telesu, ktere se je vdeležilo obilo ljudstva. Posebno lepo je bilo pa videti letos novega bandera dekliškega, ki so si ga dekleta iz družbe poštenja, ki jih je okoli 300, omislile. Stane neki do 120 gld. Narejeno je lepo in ima podobno kakor šolsko bandero. Pri procesiji ga je nosila dekle Ana Majzelj iz Št. Jerneja, za njo so šle pa druge dekleta lepo sparoma, ki so svetile s svečami. Bilo jih je tudi mnogo videti z lepimi belimi pečami na glavi, po stari kranjski navadi; katera šega se je še skoraj popolnoma opustiti hotla, pa upam da bode zopet se obnovila. Bil je zelo krasen dan, kajti še vreme je bilo tako vgodno milo, da ne pomnim tako lepega sprevoda.

V nedeljo popoldne, t. j. 14. junija 1885 so pa v Št. Jernej drdrale kočije za kočijo, voz za vozom polni raznih odličnih gospodov in gospej iz Krškega, Rudolfovega, Mokronoga in bližnjih in daljših krajev, k napovedani veselici v gostilno k gospodu Jožefu Zagorcu v Št. Jerneji, kjer je bil vrt in hiša z zastavami narodnimi in cesarskimi okinčana. Napovedano je bilo, da pevci iz Krškega in Rudolfovega pridejo.

Proti pol štirih popoldne se vse na vrtu in keglišču maje in gnuječe raznih odličnih dostojanstvenikov, pevcev i. t. d. i. t. d. Kar začno izurjeni pevci prepevati milodoneče, krasne slovenske pesmi, da so bili kar očarani v mnogobrojnem številu izbrani poslušalci in poslušalke. Na daleč okoli so se razlegali mili glasovi v raznih pesmih vrlih pevcev iz Krškega in Rudolfovega, ki so se vrstili v petju, včasih pa so v skupnem koru prepevali, da je bilo veselje.

Kako človeka gine, in tudi pretrese tako izvrstno petje! Ni pa tudi čuda, ker imajo tako izvežbane pevovodje, kakor je vis. čast. c. kr. okrajni sodnik gosp. Vencajs v Krškem; in pa še mladi gospod pevovodja v Rudolfovem. Pokazali so pri vsakem nastopu, kako znajo peti, kar so pa tudi jim burno odobraval, tako, da so morali ponavljati več pesem. Bili so dobre volje v pozno noč; že bolj proti jutru so se zadnji gostje odslavljali, ter zapustili prijazni Št. Jernej, ki bo ostal njim in nam gotovo v dobrem spominu. Le še večkrat pridite nas s svojim izvrstnim petjem razveseljevat. Slava!

Sporočiti hočem le še, da je pri nas po stari navadi, že od leta 1869. kar je bil sv. misijón, vsako leto ponavljanje po stanovih. Naš visoko častiti gospod župnik Janez Ev. Vovk, ves vnet za olepšavo hiše božje, in posebno za izveličanje njim izročenih duš, si na vso moč prizadevajo, da bi se vse storilo za večnost in izveličanje faranov. Zaradi tega nadaljujejo ponavljanje sv. misijona. Kedar imajo ponavljanje možje (o sv. Jožefu) žene (o Velikem šmarnu) dekleta (o sv. Petru,) pridejo vselej eden vis. čast. gg. patrov iz Rudolfovega pomagat; dečkov, ki jih ni toliko, imajo pa v sv. Alojziji, takrat pa sami domači trije gospodje ponavljajo. Na sv. Alojzija dan t. l. so imeli ravno fantje ponavljanje. Vdeležilo se jih je mnogo. Zjutraj v nedeljo je bil primeren govor (pridiga) in so gosp. župnik v navadnem izvrstnem govoru predstavljali sv. Alojzija dečkom v izgled in posnemo, ter jih primerjali lepemu cvetočemu drevesu, ki na božji zemlji raste, ter zori za večnost. Povedali so od sv. Alojzija iz mladosti, in poznejih let zelo na drobno, ter vsako priliko porabili, da bi tudi fantje tako živeli in bili kinč, dika fare, potem vsi srečni in veseli v nebesih. Naj bi popustili slabe lastnosti, ter si le narboljši čednosti pridobili. i. t. d. i. t. d. Res mislil sem si o sklepu govora, blagor čedi, ki ima tako vnetega dušnega pastirja, da tako lepo vodi in pase svoje verne ovčice, ter jih vodi proti sv. nebesom.

Drugi dan je pa šolska mladina praznovala, tudi po svoji stari navadi njen šolski praznik in poveličevala svojega patrona sv. Alojzija.

K sklepu le še želim, da nam iz drugih krajev drage „Dolj. Novice“ veselih sporočil za Dolenjce naznanite. Bog!

Domače vesti.

(Za pridobitev vojakov na Dolenjskem) poslala je Novomeška občina tri gospode do vojaških oblastnij v Ljubljano in Gradec s prošnjo, da bi zopet vojake dobili.

(10letnica blagoslovljenja zastave Novomeške meščanske straže) Tukaj v Novem mestu je bila zadnjo nedeljo prelepa slovesnost: obhajal se je spomin, da so pred 10. leti presvitli cesar podarili meščanski straži prekrasno zastavo. Zato so imeli mil. g. prošt ob 9. uri sveto mašo na trgu pred mestno hišo. Po dokončane sv. maši spregovorili so nekaj prelepih besedi. Opomnili so, kako draga je vsacemu vojaku zastava na katero priseže zvestobo cesarju; kako draga mora biti pa meščanom še le ta, ki je prišla iz rok presvitlega cesarja in cesarice! Koliko hvaležnost smo jim zato dolžni — pa tudi ljubezen, zvestobo! — Ali, so djali dalje, mi smo tudi udje svete cerkve. Tudi tu imamo zastavo — križ, kteremu ostanimo vedno zvesti spolnovaje zapovedi sv. evangelija — zlasti zapoved ljubezni! Prelepe so besede g. prošta proti koncu jedrnatega govora: „Kakor naš presvitli cesar vse razne narode svojega prelepega cesarstva z enako ljubeznijo ljubijo, tako ljubimo tudi mi slehernega naj bode Slovenec ali Nemec, Oger ali Lah, Čeh ali Poljak, Romun ali Rusin, Hrvat ali Srb. Proč zatorej z ono nestrpljivostjo, pikanjem, sovražtvom, z vsem zaničevanjem in žaljivim besedovanjem. Sloga jači, nesloga tlači. Podajmo si toraj v krščanski ljubezni roke in po geslu našega presvitlega cesarja, delajmo „z združenimi močmi“ v korist našega mesta, v korist naše vrle meščanske straže in godbe! Potem smem upati, da bode naše mesto vplivalo na celo Dolenjsko stran ter dobremu dolenjskemu narodu pomagalo ne samo k večji izobraženosti, temuč tudi k boljšemu stanu, kar se bode pa toliko gotovše spolnilo, ako se bomo za naprej zvesto držali starega gesla: „Vse za vero, dom in cesarja!“

Opoldan je bilo slavnostno kosilo v dobro znanej gostilnici pri Brunerji, kterege se je vdeležilo dokaj odlične gospode. Tudi tu so se vrstili izvrstni govori, v kterih se pa vsaj eden gospod baje ni popolnoma držal od g. prošta priporočenih besedi.

Proti večeru je bila pa veselica na prostem v Smoletovem gozdu nasproti Žabjej vasi. Tu je bilo res prijetno — ljubeznjiva kmet kakor gospod — židane volje. Omeniti moramo tudi, da se je te slavnosti vdeležila tudi vrla prost. požarna bramba iz Trebnjega v velikem številu.

(10letnica blagoslovljenja zastave.) Požarna bramba v Metliki imela je v nedeljo 28. t. m. lepo slovesnost desetletnice blagoslovljenja svoje zastave. Udeležilo se je te slovesnosti tudi več udov drugih požarnih bramb.

(Umrli) je čast. gosp. Janez Šular, župnik na Trebelnem pri Mokronogu. Umrli je na svojega godu dan 24. junija ob pol 6. uri v 66. letu svoje starosti. Pogreb je bil v petek zjutraj

Kdor je rajnkega gospoda poznal, ga bo britko zadela ta žalostna vest. — Naj počiva v miru.

(Šestdesetletnico) svojega delovanja obhajal je minulo nedeljo g. M. Kadržabek, tiskar Blaznikov tiskarne v Ljubljani.

(„Dolenjske Novice“) so prinašale v prvem polletu svojega obstanka raznovrstno berilo. Pri izbiranju tega se je gledalo na to, kaj bi Dolenjcem najbolj koristilo, pa tudi, kaj bi jih več ali manj mikalo: Po teh mislih hočemo list tudi v prihodnje uredovati. Pazljivi bralci pa so vtegnili opazovati, da nekterih oddelkov nismo v zadnjem času več prinašali. Opustili smo na pr. razglas o eksekutivnih dražbah, včasih tudi cenik raznega blaga in sejme. — Sejme, mislimo še prinašati, tako včasih tudi tržne cene. — Eksekutivne dražbe smo pa nalašč opustili, ker se je reklo, da bode tistim, katerim se prodaja, to neljubo. Če pa več naših bralcev želi, da tudi to prinašamo, gotovo radi vstrežemo. Torej naj se naši prijatelji le oglasio, kako naj v tej reči vkrenemo. Pa tudi v drugih zadevah našega lista vsak svet hvaležno sprejmemo.

(Praznik sv. Cirila in Metoda) v nedeljo, 5. julija bode bralno društvo v Krškem prav slovesno praznovalo s sv. mašo, godbo in petjem zvečer. Več o tem bomo prihodnjič povedali.

(Pozor!) V petek 19. m. m. je umrl v Črešnjevici, fare semičke, okraja metliškega, šest letni fantiček, Alojzij Skrinjar; kakor se je 21. m. m. pri njegovem raztelesenju po dveh zdravnikih in izpovedbi njegove matere dokazalo — vsled pasje bolezni, stekline.

Omenjenega fantička je bil namreč 20. majnika v sredo pred letošnjimi binkošti baje sosedov — pes, koga je hotel božati, na lici do krvi ugriznil. Rana se je sicer na videz kaj brž celila, — a hudi nasledki so se pa pokazali še le 15. junija — in 19. junija je pa v grozno hudih mukah umrl. Čuvajmo in varujmo se!

(V Toplice na Dolenjskem) prišlo je od 1. maja do 15. junija t. l. 16 gospodov in 21 gospá in gospodičin; 36 moških, 69 žensk in 4 otroci kmetskega prebivalstva, 41 vojakov in 167 obiskovalcev, vkup 384 oseb. Pričakuje pa se še mnogo gostov, kateri so si uže naročili sobe v kopalnici.

(V škafu utonil.) Iz Mokronoga se piše „Ljublj. Listu“: Dne 6. junija pustili so stariši Franc in Marija Dolenšek iz Japerjeka svoje otroke same doma. Poldrugo leto stara hčerka Marija pade v tem, ko sta se druga dva otroka nekoliko odstranila, v škaf, ki je z vodo napolnjen stal na tleh, in utone.

Za Narodni Dom!

V Ljubljani osnovalo je več rodoljubov „Krajcarsko podružnico Narodnega Doma“ z naslednim poslovnim redom:

§ 1. Podružnica si prizadeva, pridobiti vsacega Slovenca za svojega člana.

§ 2. Vsak član plača na mesec 1 krajcar ali na leto 12 krajcarjev.

§ 3. Podružnica ima v vsaki fari svoje poverjenike, ki pobirajo krajcarske doneske in jih pošiljajo blagajniku „Narodnega Doma“, gospodu dr. Starétu v Ljubljani.

§ 4. Blagajnik vodi podružnične račune v posebni knjigi, ter jih objavlja v vseh slovenskih časopisih.

Rojaki!

Pomen „Narodnega Doma“ Vam je znan. Narod slovenski si hoče zgraditi v beli Ljubljani ponosen hram, ki bode središče njegovemu javnemu življenju in dom narodne slovenske zavesti. Pokloniti ga hoče v last prvemu našemu literarnemu zavodu, „Matici Slovenski.“ Njej bode „Narodni Dom“ donasal neposredne koristi; ona ga bode čuvala in hranila poznim rodом kot najlepši spomin slovenskega domoljuba!

Da se nam prej uresničijo te srčne nade, osnovali smo „Krajcarsko podružnico“. Skoraj nepoznate doneske bode pobirala od svojih udov, a vendar upa njen odbor, da nabere z malimi darovi izdatne svote.

Zrno do zrna pogača,
Kamen do kamna palača!

Ko bi žrtoval vsak Slovenec na mesec le jeden krajcar, pomnožilo bi se v teku leta imetje „Narodnega Doma“ skoraj za dve sto tisoč goldinarjev! Tako ugodnega vspeha pač ne pričakujemo; velik del teh denarjev pa se vendar lahko nabere, ako nas bode te blagovoljno podpirali, mili rojaki.

Zato se danes obrača odbor na vse domoljube slovenske, vabeč jih, da postanejo udje in delavci „Krajcarske podružnice“. Posebno prosi rojake po deželi, naj podpirajo njegov namen. Pozivlja jih, da stopijo z odborom v ožjo zvezo in mu kot poverjeniki pomagajo nabirati doneske.

Oni rodoljubi, ki bi hoteli prevzeti poverjeništvó — lahek in neodgovoren posel — naj blagovolijo naznaniti svoja imena. Odbor se bode potem pismeno ž njimi natančneje dogovoril.

Napis je:

Krajcarska podružnica „Narodnega Doma“
(Dr. Jos. Staré) v Ljubljani.

Rojaki! Podpirajte nas v obili meri; narod slovenski se bode vedno hvaležno spominjal onih, ki so bili zvesti sini njegovi!

Odbor

Krajcarske podružnice „Narodnega Doma“.

Razne vesti.

* (Gotov pomoček proti trtni uši) baha se, da je iznašel nek burgundsk kmet, imenom Dodville. Videl je namreč na svojem potovanju, vzlasti na otoku Réunion, da koloni in črnci na onih otokih ne

prizanašajo le krilatcem, ki obilo mrčesa pokončajo, temveč goné na polja tudi domačo perjad, kokoši. Od tedaj, pravi Dodville, gonil sem tudi jaz v vinograde domačo perjad, ki je trtnih uši iskala. Druzega ni treba, nego od junija do septembra v vinograde zagnatil toliko perjadi, kolikor se meni, da je bode zadostovalo; ona polagoma pokonča od trsa do trsa leteče uši. On sam kakor trdi, rešil je stem dva lepa vinograda. (Teško vrjeti, vredništvo.)

* (Pomoč zoper krvotok iz nosa.) Francoski časniki trdijo, da se krvotok iz nosa hitro ustavi, ako se v nosnice vtakne kos zelenega peteršilja. Vendar mi ne svetujemo enacih poskusenj.

* (Lastavica kot pismošojca.) Ko so se lansko jesen poslavljale lastavice iz naših mrzlih krajev, vjel je knjigovez M. v Ronneburgu lastavico, ki je gneznila v njegovi hiši, ter ji je z oljem namočen papirček prišil na repek z napisom: „O lastavica, o lastavica, kje si pač čez zimo? Ko se je vrnila gorka spomlad, prišla je tudi stara znanka iz dolzega potovanja v knjigovezovo hišo nazaj. Imela je zopet v olji namočen papirček na repku z napisom: „V Florenci, v hiši Castellarija. Najlepše pozdrave prinašam vam od tam!“

* (O frankovanju pisem.) Ker se v slednjem času večkrat ponavlja, da se pismene znamke prilepljajo na zadnjo stran pisem, mestu v desni gorenji kot na prvi strani, izdalo je avstrijsko trgovinsko ministerstvo opomin, da tako frankovanje pisem ni dovoljeno, ker ne ovira samo manipulacije, marveč se znamka na slednji strani večkrat pregleda ter se ravna z dotičnimi pismi potem tako, kakor bi ne bili frankovani, kar se vé da ni prijetno za prejemalca, ker mora plačati kazen.

Opravi malega srpana ali julija.

Tega meseca se prične žetev. Žeti se mora začeti o pravem času, ne prezgodaj, ne prepozno. Snopje naj se varno sklada in obvažja, da se preveč ne osuje. Ko mine žetev, začne se ajdova in repna setev. Druga dela v tem mesecu so še: lan puliti, krompir, turšico, fižol osipati, košnja se nadaljuje. Črešenj, višenj si za zimo nasuši. Kumare se v jesihu za zimo shranijo. Za živinske pašnike so zdaj planine najboljše. Semena vrtnih zelišč se spravljajo. Bučele se vozijo na ajdovo pašo. — Posli so od težkega dela trudni, daj jim boljše jesti in piti, vsaj jesih jim med vodo zmešaj, da ne bodo preveč same vode žlempali. Glej da dekle ne zaspé, kedar molzejo, in da hlapci tudi po noči konjem klaje vržejo. — V vinogradih se začne tretja kop. Ako bi mladike preveč gnale, in to grojzdu na škodo, naj se nekoliko odščipnejo. Kleti se morejo zračiti in hladiti. V drevesnicah se pleve in še okulira z mrtvim očesom. Divje mladike in pregoste veje na cepljenem drevju se obrezujejo.

O letini na Dolenjskem,

kakor je kazala letos spomladi, so došla c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani iz raznih dolenjskih krajev sledeča poročila:

Št. Vid pri Zatičini: Ozimno žito je slabo, jaro žito pa boljše kaže. Lan je lep, obeta veliko semena in prediva. Detelja je sploh prav lepa. Sadja je malo pričakovati.

Rjibnica: Ozimno žito je slabo, detelja in trava pa precej obetati.

Kočevje: Ozimno žito izvan rži prav lepo kaže. Detelje in mrve bode obilo. Sadje je srednje, le orehi kažejo prav dobro. Trta nastavila je malo zaroda.

Boštanj: Ozimna rž je prav slaba, drugo ozimno žito je pa srednje. Jaro žito in okopovine so dobre, sadje slabo in trta nastavila je malo zaroda.

Trebnje: Ozimno žito je sploh prav slabo, detelja ravno tako, sadja bode prav malo, trsje je pa te dni dobro pokazalo.

Rudolfovo: Ozimna rž je slaba, drugo žito srednje. Detelja obeta dobro. Čespelj zna biti precej, družega sadja pa malo. Trta kaže v dobro gnojenih novih vinogradih dobro, drugod pa manj kot srednje.

Krško: Rž slabo kaže, ječmen in pšenica obetata srednji pridelek. Detelja je lepa, mrva se bode pa srednje obnesla. Od trte je pri ugodnem vremenu srednja trgateg pričakovati.

Metlika: Žito je prav dobro, ravno tako tudi detelja in mrva. Sadja ne bode skoro nič. Vina nadejati se je tretjino več kot lansko leto. („Nov.“)

Meseca junija je bilo v vsakem obziru ugodno vreme; o toči, hvala Bogu, ni bilo še veliko slišati. Bog daj, da bomo te šibe božje obvarovani.

Sejmi na Dolenjskem.

4. julija v Velikem gabru in v Krškem; — podeljek po sv. Urhu v Polšnjeku, v Slančjem vrhu in na Travi; — 12. julija v Trebnjem; — 13. julija v Starem trgu na Koč; — 14. julija v Žužemberku.

Loterijske srečke.

Trst	20. junija	26	22	36	82	19
Gradec	13. junija	15	44	85	54	70
„	27. junija	39	31	59	47	62

Posestvo na prodaj.

Posestvo na malim Kal hiš. št. 2, fara Mirnapeč, okraj. glav. Rudolfovo. Zidana hiša, novi skeden, kašča, zidani hlev in štiri novi svinjaki, zemlišča, njive, travnike, hoste ali gojzde i. t. d. se proda iz prostih rok. Natanko se izve pri lastnici

[47—1]

Urša Stupar.
Mali Kal.

P. n.

Uljudno naznanjam, da sim v najem vzel gosp. Bergmanovo lekarno pri kroni v Novem mestu.

Priporočaje se slavnemu občinstvu za zaupanje, obljubujem vedno dobro postrežbo z vedno dobrimi in frišnimi zdravili, kakor tudi največo pozornost in natančnost.

Novomesto, 6. junija 1885.

Ferdinand Haika,
lekar.

[43—2]

150 centov lepih ježic

in sicer 100 kil po 10 gld. prodaja

[41—2]

Anton Papež,

iz Vel. Lipja, pošta Žužemperk.

RAZPRODAJA!

Slavnim bralcem „Dolenjskih Novic“ si dovoljujem naznanjati, da sem namenil prodajo blaga za verhne obleke za moške in ženske v moji štacuni popolnoma opustiti in bodem vse to blago, kolikor ga zdaj imam

po izdatno znižani ceni

počenshi z prvim dnevom meseca julija
začel razprodajati.

Po znižani ceni

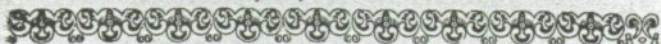
bodem razprodajal prav lepe in nove kambrike, plavo kotonino, volneno blago za ženske in otročje obleke, križaste porhante, cajg za moške obleke, vebercajg, volnene robce za na glavo, cajgaste facaneteljne i. t. d. Vse to blago bodem po znižani, svoji lastni kupni ceni, ali pa še pod to ceno prodajal. Posebno priporočam nakup prav lepih kambrikov in cajgov za otročje moške in ženske obleke tistim starišem, kateri bodejo v kratkem času svoje otroke k birmi peljali, ker se jim ne bode pozneje nikjer več taka prilika ponudila, lepo in dobro blago po tako nizki ceni kupiti. Kdor tedaj od prviga julija nadalje v Novomestu pride, naj nihče to mesto ne zapusti, brez da bi na razprodaji pri Oblaku kaj ne kupil. Kdor hoče tedaj lepo in dobro blago za moške in ženske obleke kupiti, naj se poda naravnost v Oblakovo razprodajo. Vsako za razprodajo pripravljeno blago ima z številkami znižano ceno zapisano, in se ne bode nobeno blago pod to ceno prodajalo.

Pri tej priliki si pa tudi dovoljujem naznanjati, da bodem mojo štacuno odslej nadalje izključljivo z drobnim blagom in blagom za perilo zalagal, katero bodem imel na tukajšnjem trgu v največji izbi, najboljšem blagu in stavljajal najnižje cene. Priporočam se tedaj slavnim kupcem v Novem mestu in njegovi okolici k obilnemu kupovanju vsakoverstnega drobnega blaga za perilo z zagotovilom, da se bodem, kakor vselej dozdam, tudi nadalje potrudil z dobrim blagom, veliko izbero, primerno najnižjimi cenami in hitro in pošteno postrežbo zaupanje mojih dosedanjih častitih kupcev ohraniti in drugih pridobiti.

[46]

Z odličnim spoštovanjem

Novomesto dne 30. junija 1885. **Val. Oblak.**

Odgovorni urednik, izdajatelj in založnik J. Krajec.

Gostilna na prodaj!

Staro, vsacemu dobro znano gostilno v Rudolfovem, ležečo na prijaznim kraji ter obsežajočo dve jedna tik druge stoječi hiši, dobro zidani, s prostornimi sobami za gostilno, z lepim vrtom, z romantičnim razgledom, z ameriškansko ledenico, z obzidanim in s šipami obdanim kegljiščem, tudi z dvema lepima sobama za prenočišče tujcev, namerava podpisana iz proste roke zaradi bolehnosti prodati. Pogoji zvedó se natančneje pri lastnici ustno ali pismeno. Čas za kupce je odločen do 1. septembra 1885.

[48—1]

Rozalija Bruner,
lastnica.

Izvrstno kostanjevo oglje

priporoča se vsim spoštovanim kovačem ključarjem i. dr. na drobno kubik meter po 3 gld. če se pa kupi nad 10 kub. met. pa po 2 gld. 50 kr. Natančneje izve se pri g. gozdnemu vodji Novaku v Novomestu.

Oskrbništvo graščine Hmelnik.

[39—2]

A. Meinhold.

3 mlinske kamne,

lepo obdelane in kovane ima na prodaj

[45—2]

Franc Žafran, v Gotni vasi št. 18.

Usnjarskega učiti

vzamem dečka, kateri je spolnil 15. leto in je od dobre, priproste hiše, ter vaje in pripraven pri delu.

[38—3]

Fran Knaflič, Šmartno pri Litiji.

Podpisana knjigarna je ravnokar izdala
leté nove slovenske knjige:

[49—1]

Mladini.

Spisal Miljenko Devojan. — Cena 25 kr. — Iz „Vrta“ dobro znani pisatelj podaje kopo prav mičnih pripovedek za mladino, ktera jih bode gotovo radostno čitala. Knjiga priporoča se kot dar za pridne učence.

KRANJSKA MESTA.

Po raznih virih sestavi P. Florentin Hrovat. — S petero kamenopisnih podob. Cena 60 kr. — Spretno pero pisateljevo riše nam prav zanimivo zgodovino Kranjskih mest in ni dvomiti, da se bode knjiga čitajočemu občinstvu prikupila in domoznanstvo, ktero se pri nas preveč zanemarja, znatno pospešila.

J. Krajec,

knjigarna in tiskarna v Novomestu.

Novomesto. — Natisnil J. Krajec